

MENADŽMENT MEĐUNARODNOG OLIMPIJSKOG KOMITETA

Đurović Dejan¹, Violeta Šiljak², Slađana Mijatović³

¹Fakultet za menadžment u sportu, Alfa BK Univerzitet

²Evropski centar za mir i razvoj Univerziteta za mir UN

³Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu

Apstrakt

Menadžment najveće sportske organizacije na svetu, Međunarodnog olimpijskog komiteta, nije do sada bio istraživani problem na našim prostorima. Predmet ovog istraživačkog rada se odnosi na menadžment Međunarodnog olimpijskog komiteta. Cilj rada je bio da se na osnovu postojećih dostupnih dokumenata utvrdi organizaciona struktura i delovanje Međunarodnog olimpijskog komiteta u svrhu primene menadžment koncepta u nacionalnim olimpijskim komitetima. Razvoj modernog Olimpijskog pokreta, zahteva odgovarajuće naučne odgovore na probleme koji su se javljali i direktno uticali na uspešnost i efikasnost rada Međunarodnog olimpijskog komiteta.

Ključne reči: upravljanje, sportska organizacija, MOK

Uvod

Osnivanje Međunarodnog olimpijskog komiteta 1894. godine u Parizu i Generalne asocijacije međunarodnih sportskih federacija – GAISF (General Association of International Sports Federations) koja je osnovana 1967. godine je omogućilo unificiranje pravila sportskih takmičenja i pokretanje istih na svetskom nivou. Upravo zahvaljujući ovakvom pristupu sportu i sportskim takmičenjima, broj učesnika kako država tako i pojedinaca rastao je iz godine u godinu.

U današnjem nivou organizacione i poslovne tehnologije, sportskih dostignuća, razvoja sportske nauke, u savremenom sportskom menadžmentu se konstantno traga za nekim novim idejama, izazovima, pristupu, ali i strategijama kreativne filozofije, misije i vizije, dok su sa druge strane, napori prvenstveno usmereni na funkcionisanje i konstrukciju jedinstvenog integralnog modela, a samim tim i najvažnijih strukturalnih tehnološko – menadžmentskih komponenata, elemenata i funkcija, koji su svrstani po određenoj hijerarhijskoj

važnosti i mogu neposredno da se implementiraju u neposrednoj praktičnoj stvarnosti (Wren, Voich, 2001).

Upravljanje ljudskim resursima kroz otkrivanje i razvoj ljudskih potencijala u organizaciji Olimpijskih igara, kao i upravljanje promenama koje nastaju pod uticajem ekonomskih, političkih, društvenih i tehnoloških faktora mogu uspešno da se ostvare zahvaljujući visoko postavljenim standardima zasnovanim na savremenim principima menadžmenta koje MOK primenjuje. Motivacija za liderskom pozicijom na svetskoj sceni sportskih organizacija se ostvaruje kroz timski rad gde su konstantno prisutni procesi kontrole i merenja rezultata realizacije rada.

Upravo vezu između sporta i svetske populacije MOK razvija kroz više aspekata - organizacija Igara, edukativni programi, programi solidarnosti, pokret za mir i dr. Sve to je moguće samo zahvaljujući njegovom menadžmentu koji prati savremene trendove.

Menadžment sportskih organizacija

Danas se sportski menadžment razvio u posebnu industrijsku granu koja donosi velike profite sportskim organizacijama. Poslovanje u uslovima globalizacije radikalno menja tržište, uslove i snagu konkurencije, zahtevajući od menadžera promene u načinu reagovanja i rešavanju problema. Najuspešnije sportske organizacije postaju one koje kontinuirano podstiču kreativnost i kreiraju novo znanje.

Sportska organizacija je dinamičan, otvoreni sistem koji se sastoji od podсистema kao međuzavisnih delova jedne celine. U svojoj funkcionalnoj strukturi, sportska organizacija je kao sistem, izgrađena od podсистema. Svaki podsystem ima svoje osobine i svojstva koja ga determinišu kao nezavistan sistem i odvajaju ga od drugih podсистema. Sportska organizacija kao otvoreni sistem deo je opšteg sportskog sistema, tako da je ona u isto vreme i podsystem - sportskog sistema. Sportska organizacija je sistem sa upravljanjem, jer se preko njega obezbeđuje ostvarivanje ciljeva organizacije, sadržine u svrsi postojanja, kao i u njenoj krajnjoj ciljnoj smislenosti.

Pozicioniranje sportskih organizacija sledi posle segmentacije i izbora ciljnog tržišta i predstavlja ponudu usluga na sportskom tržištu i izazov za konkurenciju. Ubrzane promene (tehnološke, ekonomske, političke, društvene, demografske i druge prirode) utiču na diskontinuitete u mnogim delatnostima. Suočene sa takvim izazovima organizacije ne mogu da budu uspešne ukoliko se koriste inkrementalnim promenama.

Za kvalitetnu primenu procesa transformacije organizacije neophodno je prethodno ispunjenje dva uslova: kvalitetno upravljanje ljudskim resursima i promenama.

Upravljanje ljudskim resursima je upravljačka aktivnost koja podrazumeva otkrivanje i razvoj ljudskih potencijala u organizaciji u ostvarivanju razvojnih i strategijskih organizacionih ciljeva. U skladu sa zahtevima interesnih grupa koje utiču na promene u okruženju, pa samim tim i na organizaciju, menja se i politika upravljanja ljudskim resursima. Pri tom je akcenat na potrebnim kvalifikacijama, stavovima i očekivanjima zaposlenih.

Upravljanje promenama podrazumeva delovanje kada nastaju promene u okruženju pod uticajem ekonomskih, političkih, društvenih i tehnoloških faktora. U današnje vreme, neizvesnost i rizici poslovanja su sve veći, a vreme koje je na raspolaganju nedovoljno je za donošenje pravih odluka.

Međunarodni olimpijski komitet – MOK

Međunarodni olimpijski komitet je najviši organ olimpijskog pokreta. Vlasnik je svih prava na olimpijske simbole: zastavu, moto, himnu i Olimpijske igre. Njegova prevashodna odgovornost je nadgledanje organizacije Olimpijskih igara. U Međunarodni olimpijski komitet danas je učlanjeno preko dve stotine nacionalnih olimpijska komiteta. Od svog osnivanja 1894. godine MOK se razvio u najveću svetsku sportsku organizaciju.

Ovo sportsko telo je nevladina i neprofitna organizacija, neograničenog trajanja, u formi asocijacije sa statusom pravnog lica, priznat od strane vlasti Švajcarske. Cilj MOK-a jeste da ispuni misiju, uloge i odgovornosti koje su mu date olimpijskom poveljom. Da bi ispunio svoju misiju i obavljao svoje uloge, MOK može da osnuje, stekne ili na drugi način kontroliše druga pravna lica kao što su fondacije i korporacije.

Međunarodni olimpijski komitet nastoji da podstakne razvoj sporta. Saraduje sa drugim sportskim organizacijama u cilju postavke sporta u službu čovečanstva. Kroz veliki broj svojih komisija i projekata ostvaruje načela i principe olimpizma koji su u skladu sa Olimpijskom poveljom (IOC, 2016).

Sedište Međunarodnog Olimpijskog komiteta je od njegovog nastanka 1894. godine, pa do 1915. godine bilo u Parizu. Kako je Švajcarska oduvek težila neutralnosti u političkom smislu, u jeku Prvog svetskog rata, premeštanje sedišta Međunarodnog olimpijskog komiteta iz ratom zahvaćenog Pariza u zemlju koja nikad nije ratovala, bila je logična odluka. Da je sedište MOK-a ostalo u Parizu verovatno bi olimpijski pokret imao drugačiji razvojni put. Pjer de Kuberten je sam i inicirao preseljenje sedišta MOK-a u Lozanu jer je smatrao da su u Lozani bolji uslovi za brži razvoj Olimpijskog pokreta (de Kuberten, 2000).

Službeni jezici Međunarodnog olimpijskog komiteta su francuski i engleski. Na svim Skupštinama MOK-a mora biti obezbeđeno simultano prevođenje na

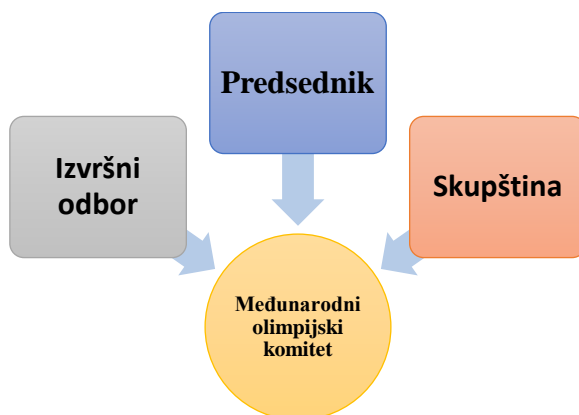
nemački, španski, ruski i arapski jezik. U slučaju neslaganja između tekstova na francuskom i engleskom jeziku olimpijske povelje ili bilo kojeg drugog dokumenta MOK-a, francuski tekst će se smatrati merodavnim, osim ako je izričito, u pisanoj formi predviđeno drugačije.

Misija MOK-a je da promoviše Olimpizam širom sveta i da vodi olimpijski pokret. MOK može da prizna nacionalnu sportsku organizaciju kao NOK, čije su aktivnosti povezane sa njegovom misijom i ulogom. Takođe MOK može priznati asocijacije NOK-ova formirane na kontinentalnom ili svetskom nivou. Svi NOK-ovi i njihove asocijacije bi trebalo, gde je to moguće, da imaju status pravnog lica. Takođe oni se moraju pridržavati olimpijske povelje. MOK može da prizna Međunarodne sportske Federacije i njihove asocijacije. Među organizacijama koje priznaje MOK je veliki broj onih koje se bave obrazovanjem i širenjem olimpijskih ideala i vrednosti.

Menadžment MOK-a

Menadžment Međunarodnog olimpijskog komiteta je veoma kompleksan. I po svom obimu i po strukturi je vrlo specifičan. Ono što je veoma značajno istaći je da su sve njihove aktivnosti transparente i da je veoma veliki broj dokumenata dostupan celoj svetskoj javnosti.

Možda je najbolje prikazati rad MOK-a onako kako su i oni sebe predstavili na svom oficijelnom sajtu uradili (<https://www.olympic.org/the-ioc>). Kroz tri pitanja (ko smo mi, šta radimo i kako to radimo) i odgovore veoma jasno su prikazali široku lepezu svog delovanja. Svoju organizacionu strukturu su predstavili putem odgovora na postavljeno pitanje „ko smo mi? Ovlašćenja Međunarodnog olimpijskog komiteta izvršavaju se preko njegova tri organa (sl. 1):

Slika 1 – Šematski prikaz osnovne organizacione strukture MOK-a

Skupština je generalno zasedanje članova MOK-a. Skupština je najviši organ MOK-a i njene odluke su konačne. Redovna zasedanja odvijaju se jednom godišnje, dok vanredna zasedanja može sazvati Predsednik ili se saziva na pismeni zahtev najmanje jedne trećine članova. Skupštinu čine članovi MOK-a. Članovi MOK-a su fizička lica, a njihov maksimalan broj može biti 115. MOK se sastoji od većine članova koji nisu povezani sa bilo kojom specifičnom funkcijom ili službom. Njihov maksimalan broj je 70 i to ne više od jednog člana iz jedne zemlje. Takođe članovi mogu biti aktivni sportisti čiji je maksimalan broj 15; zatim Predsednici ili funkcioneri Međunarodnih sportskih federacija, asocijacija MSF-a ili drugih organizacija priznatih od strane MOK-a, čiji je maksimalan broj takođe 15; kao i predsednici ili funkcioneri Nacionalnih olimpijskih komiteta, asocijacija NOK-ova, čiji je maksimalan broj 15 i to ne više od jednog člana iz jedne zemlje.

Izvršni odbor MOK-a čine predsednik, četiri potpredsednika i deset drugih članova. Svi članovi Izvršnog odbora MOK-a biraju se na Skupštini tajnim glasanjem, prostom većinom glasova. Mandat članova Izvršnog odbora traje četiri godine, a može se produžiti maksimalno dva puta (IOC, 2016). Izvršni odbor MOK-a preuzima odgovornost za ukupnu opštu upravu MOK-a i upravljanje njegovim poslovima. Izvršni odbor MOK-a može delegirati ovlašćenja na jednog ili više svojih članova, komisije MOK-a, članovima administracije MOK-a, kao i drugim licima.

Predsednik se bira tajnim glasanjem na Skupštini na mandat od osam godina, koji se revidira na četiri godine. Predsednik MOK-a reprezentuje MOK i predsedava svim njegovim aktivnostima. Predsednik može preduzeti mere ili doneti odluku u ime MOK-a, onda kada okolnosti spreče da iste donese Skupština ili Izvršni odbor, ali se takav postupak ili odluka moraju u najkraćem roku dostaviti nadležnim organima na ratifikaciju. Ukoliko predsednik nije u stanju da vrši svoju dužnost, zamenjuje ga prvi potpredsednik, a u slučaju trajne nemogućnosti da ispunjava dužnost, takođe ga zamenjuje potpredsednik sve do izbora novog predsednika. Aktuelni predsednik Međunarodnog olimpijskog komiteta je Nemač, Tomas Bah, a pored njega tu su još 4 potpredsednika i 10 članova (sl. 2).

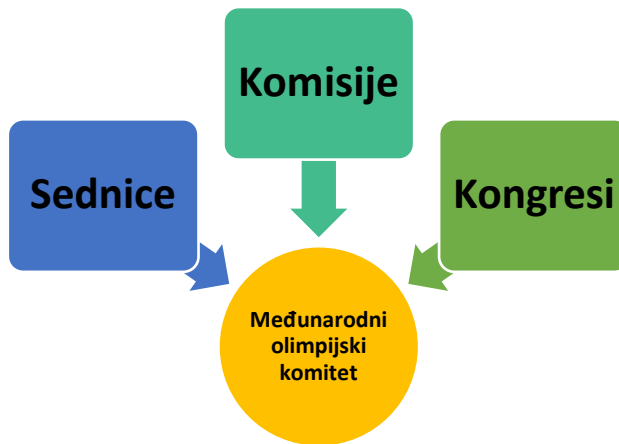

Slika 2 – Tomas Bah

Uloga MOK-a je:

- Da podstiče i podrži promovisanje etike i dobrog upravljanja u sportu, kao i obrazovanje mladih kroz bavljenje sportom; te da posveti svoje napore da u sportu ne bude nasilja, već da preovladava duh fer pleja.
- Da podstakne i podrži organizaciju, razvoj i koordinaciju sporta i sportskih takmičenja.
- Da obezbeđuje redovno održavanje Olimpijskih igara.
- Da saraduje sa nadležnim javnim ili privatnim organizacijama i vlastima, u nastojanju da postavi sport u službu čovečanstva i na taj način da promoviše mir.
- Da preduzima mere za jačanje Olimpijskog Pokreta, da zaštiti svoju nezavisnost i da sačuva autonomiju sporta.
- Da deluje protiv svakog oblika diskriminacije koji ugrožava Olimpijski pokret.
- Da podstiče i podržava unapređenje položaja žena u sportu na svim nivoima i u svim strukturama, u cilju sprovođenja principa jednakosti muškaraca i žena.
- Da predvodi borbu protiv dopinga u sportu.
- Da podstakne i podrži mere zaštite zdravlja sportista.
- Da se suprostavlja bilo političkoj bilo komercijalnoj zloupotrebi sporta i sportista.
- Da podstakne i podrži napore sportskih organizacija i državnih organa da pruže socijalnu i profesionalnu budućnost sportistima.
- Da podstiče i podržava razvoj „sporta za sve“.
- Da podstiče i podržava odgovornu brigu za pitanja koja se tiču životne sredine, promoviše održivi razvoj u sportu i da zahteva da se Olimpijske igre održavaju u skladu sa tim.
- Da promoviše pozitivno nasleđe Olimpijskih igara u gradovima domaćinima i državama domaćinima (IOC, 2016).

Međunarodni olimpijski komitet takođe deluje kroz svoje Komisije, sednice i kongrese (sl. 3).

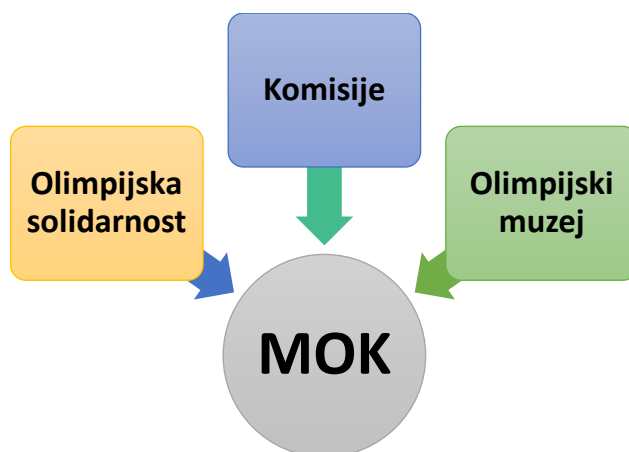
Slika 3 – Delovanje MOK-a

Sednice se održavaju svake godine u drugoj državi i razmatraju se tekuća pitanja za koja se moraju doneti izvršne odluke.

Iako su u početku olimpijskog pokreta **kongresi** svake godine održavani u drugom gradu, teško je odrediti koji tačno kongres se može nazvati olimpijski. U početku, sednice MOK-a i olimpijski kongresi nisu se mnogo razlikovali i termini su se poistovećivali. Pretpostavlja se da je Kuberten, razvijanjem i jačanjem Olimpijskog pokreta počeo gradacijski da odvaja ove termine. Termin Olimpijski kongres se ustalio tek nakon I svetskog rata (de Kuberten, 2000).

Mnoge sednice MOK-a koje su pogrešno nazivane kongresima, održane su u Hagu 1907., Berlinu 1909., Luksemburgu 1910. i Budimpešti 1911. godine. Razlog zbog koga ove sednice nisu bile kongresi je taj što su samo pojedini članovi MOK-a učestvovali na njima. Kongresi su se održavali ali ne u jednakim vremenskim intervalima već su se organizovali samo kada su postojali jaki razlozi. Neki od razloga bili su organizovanje Olimpijskih igara na svake četiri godine, proslava Igara i orijentisanje olimpizma u željenom smeru. Iz tih razloga, održani su kongresi 1897., 1905., 1906., i 1913. godine (de Kuberten, 2000).

Prema Kamiju i Robinsonu drugi nivo hijerarhije pripada programu Olimpijske solidarnosti, Komisijama i Olimpijskom muzeju (sl. 4), dok se tek na trećem nivou hijerarhije nalaze Međunarodne sportske federacije, Nacionalni olimpijski komiteti i Organizacioni komiteti Olimpijskih igara (2007).

Slika 4 – Šematski prikaz drugog nivoa hijerarhije MOK-a prema Kamiju i Robinsonu

Komisije Međunarodnog olimpijskog komiteta mogu biti formirane u svrhu savetovanja Skupštine, Izvršnog odbora ili predsednika, u zavisnosti od slučaja. Predsednik formira stalne i povremene komisije, kao i ad hoc radne grupe kad god je to potrebno. Osim gde je u povelji izričito navedeno ili u posebnim propisima Izvršnog odbora, predsednik utvrđuje zadatke komisija, određuje njihove članove, i raspušta ih onda kada smatra da su ispunile svoj mandat. Ni jedan sastanak komisija ili radnih grupa ne može biti održan bez prethodne saglasnosti predsednika, osim u slučajevima gde je olimpijskom poveljom izričito drugačije rečeno ili posebnim propisima izvršnog odbora MOK-a. Predsednik je po službenoj dužnosti član svih komisija i radnih grupa, i ima primat kada prisustvuje na njihovim sastancima. MOK je ove godine vršeci reviziju formirao blizu 30 Komisija među kojima su: Sportska komisija, Etička komisija, Komisija za kandidature za grad domaćin Olimpijskih igara, Komisija za olimpijsku solidarnost, Komisije za evaluaciju kandidata gradova, Komisije za koordinaciju nastupajućih Olimpijskih igara (letnjih, zimskih, za mlade), Medicinska i naučna komisija, Komisije za izbor članova MOK, Komisije za evaluaciju prethodno održanih igara, Komisije za sportsku pratnju, Komisije za delegiranje članova, Komisija olimpijsko obrazovanje, Komisije za žene i sport, Finansijska komisija, Komisije za pravne poslove, Komisije za reviziju, Komisije za komunikacije, Komisije za takmičarski program, Komisije za marketing, Komisije za održivi razvoj i legat, Komisije za radio i televizijski prenos, Komisije za Sport za sve, Predstavnici u izvršnom odboru WADA, Komisije za štampu, Komisije za Olimpijski kanal, Komisije za međunarodne odnose i dr. (<https://www.olympic.org/the-ioc>).

Međunarodni Olimpijski **komitet solidarnosti** je nastao 1962. godine a 1968. godine se transformisao u komisiju MOK-a. Godine 1981. definitivnu formu je Olimpijska solidarnost dobila zahvaljujući Huanu Antoniu Samaranu, tadašnjem predsedniku MOK-a. Glavni cilj i zadaci olimpijske solidarnosti su

bili usmereni na pomoć Nacionalnim olimpijskim komitetima. Od 2001. godine Žak Rog, tadašnji predsednik MOK-a, je proširio delatnost ove Komisije. Danas olimpijska solidarnost predstavlja organ koji raspolaže i upravlja prihodima dobijenim za televizijska prava prenosa sa Olimpijskih igara. U skladu sa načelima olimpijske povelje, olimpijska solidarnost nudi NOK-ovima efikasnu stručnu, finansijsku, tehničku i administrativnu pomoć kroz: Svetske programe, Kontinentalne programe i Subvencije vezane za pomoć NOK-ovima pre, za vreme i posle OI.

Svetski programi su usmereni na:

- Sportiste
- Trenere
- NOK menadžment i
- Promociju Olimpijskih vrednosti.

Kontinentalni programi mogu da budu usmereni na svaki NOK za razvoj određenih segmenata u skladu sa njegovim specifičnostima. Subvencionirani program ima zadatak da finansijski pomogne onim NOK-ovima kojima je to potrebno, odnosno cilj je da sve članice MOK-a mogu da učestvuju na Olimpijskim igrama (<https://www.olympic.org/the-ioc>).

Međunarodni olimpijski komitet na svoje pitanje „kako radimo“, odnosno na osnovu čega deluju nas dovodi do **izvora prihoda MOK-a** (<https://www.olympic.org/ioc-financing-revenue-sources-distribution>).

MOK može primati poklone i legate i tražiti sve druge izvore prihoda koji mu omogućavaju da ispuni svoje zadatke. MOK prikuplja prihode od eksploatacije bilo kog od svojih prava uključujući (ali ne ograničavajući se): televizijska prava, sponzorstva, licence, Olimpijske nekretnine, kao i prava po osnovu Ceremonija Olimpijskih igara. U cilju unapređenja razvoja olimpijskog pokreta, MOK može dati deo svog prihoda Međunarodnim sportskim federacijama, Nacionalnim olimpijskim komitetima, uključujući Olimpijsku solidarnost i Organizacione komitete Olimpijskih igara.

Olimpijsko sponzorstvo predstavlja vezu između olimpijskog pokreta i međunarodnih korporacija, ostvarenu sa ciljem generisanja podrške olimpijskom pokretu i Olimpijskim igrama uz ostvarenje raznih pogodnosti sponzorima. Sponzori i sponzorski ugovori obezbeđuju oko 45% prihoda olimpijskog marketinga. Na svakom nivou sponzorstvo kompanijama sponzorima obezbeđuje različite vrste marketing prava i ekskluzivnosti korišćenja olimpijskih simbola (<https://www.olympic.org/sponsors>).

Jedan od svakako najvećih programa MOK-a danas je i TOP program olimpijskih partnera (The Olympic Partner Programme - TOP). U okviru ovog programa nalaze se najveće multinacionalne kompanije sa obavezom zaključenja ugovora u minimalnom trajanju od četiri godine. Ovaj program započet je 1985. godine i pod direktnom je kontrolom MOK-a i predstavlja jedini vid sponzorstva sa ekskluzivnim pravima na Letnje i Zimske Olimpijske igre.

Prava TV prenosa - Ovo je do skora bio jedan od najčešćih i najprofitabilnijih načina saradnje između MOK-a i globalne TV mreže. Globalne TV mreže bi unapred platile prava prenosa sportskih manifestacija organizatoru, a sav prihod od prodaje reklamnog prostora bi zadržavale za sebe. Pored TV prenosa sledeće mogućnosti ostvarivanja finansijske dobiti su prisutne:

- zakup termina
- TV mreža kao partner
- Ugovori sa regionalnim TV stanicama
- Plati da bi gledao (PPV)
- Sindikat TV mreža

U okviru olimpijskih marketing programa nalaze se i olimpijski programi prodaje karata i licenciranja, filateljski, numizmatički i drugi programi koji takođe finansijski doprinose olimpijskom pokretu.

Programi delovanja MOK-a

Programi delovanja MOK-a su brojni i raznovrsni i prikazani su u tabeli 1.

Tabela 1

PROGRAMI DELOVANJA MOK-a			
Slavljenje Olimpijskih igara	Promocija olimpizma u društvu	Upravljanje olimpijskim pokretom	Podrška i zaštita „čistog“ sporta
Od kandidata do grada domaćina	Sport i aktivno društvo	Olimpijski program 2020	Olimpijska solidarnost
Održivost i razvoj	Žena u sportu	Dobro upravljanje	Program karijere
Legat	Obrazovanje	Etika	Prostor za sportiste
	Društveni razvoj	Sportska pravila	Borba protiv doppinga
	Sport za nadu	NOK-ovi	Prevenција manipulacije na takmičenjima

	Mir kroz sport	MSF	Slika zdravog tela
	Saradnja sa UN	Organizacioni komiteti OI	Uznemiravanje i zlostavljanje u sportu
	Centri olimpijskih studija	Priznate organizacije	
	Olimpijski dan		

Upravo ovi programi mogu biti parametar za usklađenost rada NOK-ova sa MOK-om. Neki od programa na kojima Mok intenzivno radi poslednjih godina su: Žena u sportu, Mir kroz sport, Životna sredina, Obrazovanje, Olimpijske vrednosti i Legat. U istraživanju je za studiju slučaja dato objašnjenje programa Životna sredina.

Životna sredina

Olimpijski pokret prihvatio je činjenicu da, naročito zbog svog globalnog karaktera, ima posebnu odgovornost da podigne svest i implementira ideje o održivom razvoju širom planete. olimpijski pokret, čiji je cilj, prema olimpijskoj povelji i da „doprinese stvaranju mirnijeg i boljeg sveta“, u mnogome prati globalni trend prepoznavanja i suočavanja sa problemima ljudskog razvoja i njenog uticaja na životnu sredinu (Šiljak, Parčina, Begović i Ahmić, 2014). Ovim se doprinosi uspešnoj pripremi čovečanstva za budućnost kroz nastojanje da se socijalni i ekonomski napredak događa samo u skladu sa zaštitom životne sredine i prirodnih resursa. Zbog same univerzalnosti sporta, olimpijski pokret ima sposobnost da igra aktivnu ulogu u promovisanju ovih ideja o održivom razvoju na internacionalnom nivou. Zbog toga je MOK odlučio da olimpijski pokret može imati sopstveni program aktivnosti koje treba preduzeti i ciljeva koji se moraju dostići.

Jedan od zadataka programa pokreta jeste i da popularizuje koncept među svojim članicama i animira ih kako bi se aktivnije uključili u programe održivog razvoja planete, dajući osnovna polazišta i preporuke za ostvarenje datih ciljeva (Stefanović, Šiljak, Karaleić, Đurović, Mekić, 2017). Socio ekonomski aspekt programa dosledan je svrsi olimpizma, opisane u fundamentalnim principima iz olimpijske povelje: „Staviti sport u službu harmoničnog razvoja čoveka nastojeći da se uspostavi mirnije društvo koje radi na očuvanju ljudskog dostojanstva“ (IOC, 2016). Čitav program olimpijskog pokreta bazira se na tri cilja:

- unapređene socio ekonomskih uslova,
- očuvanje i menadžment resursa neophodnih za održiv razvoj
- jačanje uloga glavnih grupa i najvećih društvenih činilaca.

Inicijativa Olimpijskog pokreta služi i kao teoretski i praktični vodvilj svim članovima pokreta kako MOK-u, međunarodnim federacijama, nacionalnim olimpijskim komitetima, organizacionim odborima itd. tako i klubovima, sportistima i svim sportskim radnicima. Implementacija inicijativa, naravno, mora se vršiti nezavisno od socijalnog, ekonomskog, geografskog, klimatskog, kulturološkog ili verskog konteksta, što je jedna od osnovnih karakteristika pokreta uopšte.

Održiv razvoj moguć je samo ukoliko je praćen zadovoljavanjem osnovnih kulturoloških i materijalnih potreba koje su neophodne svim članovima društva kako bi mogli da žive u dostojanstvu i budu deo pozitivne društvene struje u okruženju kome pripadaju.

Isticanje u prvi plan vrednosti olimpizma i aktivnosti olimpijskog pokreta u kontekstu održivog razvoja, i jače međunarodne saradnje u tom smislu nadano će ustanoviti socijalno odgovornije obrasce ponašanja kako bi se promovisao etos života u okruženju koje se može osloniti samo na obnovljive resurse. Ovo uključuje veliki broj strategija održivosti i promena stavova stanovništva ali i velikih društvenih činilaca o problemima zagađenja, očuvanja ili unapređenja zdravlja i zaštite životne sredine, što zajedno objedinjuje neke od dugoročnih ciljeva Olimpijskog pokreta. Najveći globalni sportski pokret nastoji da integriše ovaj koncept u društvo kroz pozitivan primer pristupa izgradnji sportskih objekata i organizacije velikih sportskih događaja koje obezbeđuju njihovu harmoničnu integraciju u okruženje. Ukoliko se ovaj trend ne nastavi, i bitne promene dogode u pristupu organizaciji sportskih događaja, megalomanski pristup sportu mogao bi dovesti do toga da je pozitivne aspekte olimpijskog legata moguće doživeti isključivo u veoma razvijenim, velikim urbanim sredinama i centrima razvijenog sveta.

Zaključna razmatranja

Uspešan rad MOK-a na realizaciji svojih projekata vezano za mir u svetu, obrazovanje omladine, ravnopravno uključivanje žena u svakom segmentu pokreta, osnivanje Komisija za žene, Komisija za Sport za sve, Sport i okolinu su činjenice koje ukazuju da MOK ima značajan uticaj na vrednosti olimpijskog pokreta (Šiljak i Đurović, 2017). Danas je olimpijski pokret pored ravnopravnog učešća svim sportistima, obezbedio i programe Olimpijske solidarnosti, obrazovanja i dr. (Trkulja, 2008; Škaro, 2012). Bojkoti Olimpijskih igara, zabrana učešća ženama i profesionalcima na Olimpijskim igrama su odavno prevaziđeni problemi.

Rezultati istraživanja ukazuju da je menadžment MOK kao sportske organizacije koja rukovodi ovim Pokretom usmeren na ostvarenje cilja da doprinese izgradnji mirnijeg i boljeg sveta obrazovanjem mladih kroz bavljenje sportom, a u skladu sa Olimpijskim vrednostima (Binder, 2007). Pravilnim

menadžmentom MOK je unapredio sport i prerastao u organizaciju koja je na čelu Olimpijskog pokreta, čime predstavlja uzor svim Nacionalnim olimpijskim komitetima.

Razvoj Međunarodnog olimpijskog komiteta je tokom godina doveo do proporcionalnije zastupljenosti i veće ustavne snage svojih članova. Od 15 članova koji su ga osnovali 1894. godine, pa do 115 članova samo Skupštine MOK-a i brojnih članova drugih MOK-ovih tela i Komisija, MOK je izrastao u najveću sportsku organizaciju na svetu. Uspešan rad MOK-a na realizaciji svojih projekata vezano za mir u svetu, obrazovanje omladine, ravnopravno uključivanje žena u svakom segmentu pokreta, osnivanje mnogobrojnih Komisija su činjenice koje ukazuju da MOK ima značajan uticaj na globalni sport.

Literatura

1. Aćimović, D. (2007). *Struktura menadžmenta u sportskoj organizaciji*, Niš: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja.
2. Adidžes, I. (1994). *Upravljanje promenama*, Novi Sad – Beograd, Prometej.
3. Arnold, P. (1996). Olympism, sport and education. *Quest*, 48 (1), 93-101.
4. Bale, J., Christensen, M. (2004). *Post-olympism? Questioning sport in the twenty-first century*. Oxford, England: Berg.
5. Bernardin, J., Russel, J. (1993). *Human Resource Management, An Experiential Approach*, McGraw-Hill, Inc.
6. Binder, L. D. (2000). *Be a Champion in Life – An International Teacher's Resource Book For Schools*, Athens: Fondation of Olympic and Sport Education.
7. Camy, J., & Robinson, L. (2007). *Managing Olympic Sport Organisations*, Louzane: OS and Human Kinetics.
8. Chelladurai, P. (1999). *Human resource management in sport and recreation*, Human Kinetics, USA.
9. Čokorilo, R., Milošević, Z. (2013). Etika vođstva u sportskom menadžmentu, *Sportmont*, vol. 37-39, str. 29-34, Podgorica: CSA.
10. De Coubertin, P. (2000). *Olympism: Selected Writings*, Laussane: Norbert Muller & IOC.
11. Edwards, A., Skinner, J. (2009). *Qualitative research in Sport Management*, Singapore: Butterworth-Heinemann.
12. Ilić, R. (2015). Strategijsko planiranje i strategijski menadžment u sportskim organizacijama, *Zbornik radova sa X konferencije „Menadžment u sportu“*, Beograd: Fakultet za menadžment u sportu, str. 115-125.

13. International Olympic Committee (2016). *Olympic Charter*, Lausanne: https://stillmed.olympic.org/Documents/olympic_charter_en.pdf, preuzeto 24.11.2016.
14. International Olympic Committee, <https://www.olympic.org/ioc-financing-revenue-sources-distribution>, preuzeto 24.11.2016.
15. International Olympic Committee, <https://www.olympic.org/sponsors>, preuzeto 24.11.2016.
16. International Olympic Committee, www.olympic.org. documents, preuzeto 24.11.2016.
17. International Olympic Committee, <https://www.olympic.org/the-ioc>, preuzeto 20.02.2017.
18. International Olympic Committee, *Sustainability*, <https://www.olympic.org/sustainability>, retrieved 21.11.2016.
19. Stefanović, R., Šiljak, V. Karaleić, S., Đurović, D., Mekić, B. (2017). Održivi razvoj na Olimpijskim igrama Rio 2016, *Ecologica*, vol. 24, 86, str. 344-347.
20. Šiljak, V. (2013). *Olimpizam*, Beograd, Alfa univerzitet.
21. Šiljak, V., Parčina, I., Begović, M., Ahmić, D., (2014). Sport and Environment, *Ecologica*, ISSN 0354-3285, Vol 21, No 75, p. 515.
22. Šiljak, V., Đurović, D. (2017). Historical Development of the Olympic Movement, 14th International Scientific Conference on Transformation Processes in Sport – Sport Performance, In: Bjelica, Popović, Akpinar, book of abstracts, 30th March-2nd April 2017, Budva: ISBN 978-9940-569-18-1, p. 22.
23. Škaro, D. (2012). *Management Olimpijskih igara*, Zagreb: Mate d.o.o.
24. Trkulja, M. (2008). *Marketing sportskog događaja Olimpijske igre*, Beograd: Alpha design.
25. Wren, D. A., Voich, jr. D. (2001). *Menadžment - proces, struktura i ponašanje*, Beograd: Grmeč – Privredni pregled.